

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

**Zpráva o plnění Exportní strategie České republiky
pro období 2012 až 2020**

Exekutivní shrnutí

Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR

Na základě usnesení vlády ČR ze dne 14. března 2012 č. 154 o Exportní strategii ČR pro období 2012 až 2020 předkládá Ministerstvo průmyslu a obchodu pro informaci členům vlády České republiky výroční zprávu o plnění Exportní strategie za rok 2012 (dále jen "Zpráva").

Zpráva obsahuje informace o přijatých opatřeních k realizaci Exportní strategie a exekutivní shrnutí konkrétních aktivit realizovaných na podporu exportu, investic a obchodní politiky, jež jsou zasazeny do širšího kontextu vývoje světové ekonomiky.

X

X

X

Česká republika je malá, otevřená ekonomika, která, stejně jako většina vyspělých ekonomik, nemá v současné době jinou alternativu než exportovat, aby si zajistila dlouhodobou a udržitelnou prosperitu a hospodářský růst. Cokoliv se v naší zemi vyprodukuje, musí být z větší části vyvezeno; naopak rozhodující část vstupů do naší ekonomiky pochází z dovozu. **Česká republika patří ve světovém srovnání dokonce k zemím s největším poměrem vývozu zboží a služeb k HDP a tato závislost stále stoupá.** Zatímco v roce 1995 se export zboží a služeb podílel na hrubém domácím produktu 51 %, v roce 2000 pak 63 %, za rok 2010 to bylo necelých 79 %. Pro porovnání v Německu, tedy u našeho největšího obchodního partnera, tvoří export necelých 50 % HDP.

Zahraniční obchod Česka citlivě reaguje na změny na globálních trzích. **Rizikovým místem českého exportu je fakt, že valná většina zboží míří na trhy EU.** Neunikneme tak zpomalení, které můžeme sledovat zejména v zemích Evropské unie, ale nejen tam. České firmy budou čelit i ochlazení domácí poptávky, které se samozřejmě promítne i do importu a zostří konkurenci na tuzemském trhu.

Úkolem státu v této složité situaci je **podpořit české firmy v boji o zakázky na globálních trzích.** Současně by českým vývozcům měl stát zajišťovat stejné či srovnatelné podmínky a podporu na jakou jsou zvyklí jejich konkurenti, včetně rovného postavení našich vývozců v tržním prostředí cílového trhu. O tom je aktivní podpora exportu zboží a služeb.

Globalizace a diverzifikace našich zahraničních ekonomických vztahů je tak nezbytná a pro budoucnost českého hospodářství klíčová. Proto je také součástí nové **Exportní strategie České republiky pro období 2012 až 2020** (dále jen "Exportní strategie"), která byla zpracována ve spolupráci s podnikatelskou sférou a kterou schválila česká vláda 14. března loňského roku. Jejím cílem je prosadit pozitivní změny v české ekonomice, zvýšit její konkurenceschopnost a podpořit vývoz produktů s vysokou přidanou hodnotou.

Akční plán pro export a internacionalizaci a řídicí mechanismus pro implementaci Exportní strategie

Poté, co vláda schválila Exportní strategii, byl zpracován **Akční plán pro export a internacionalizaci**, což je klíčový dokument pro implementaci priorit Exportní strategie, který obsahuje 12 konkrétních projektových karet pro realizaci tří pilířů Exportní strategie (Zpravodajství pro export, Rozvoj exportu, Podpora obchodních příležitostí) s gestory jednotlivých úkolů a harmonogramem jejich plnění a pro efektivní řízení a realizaci Exportní strategie zavádí **Řídicí výbor pro implementaci Exportní strategie** (dále jen "Řídicí výbor"). Předsedou Řídicího výboru je ministr průmyslu a obchodu a členy jsou zástupci vybraných resortů na úrovni náměstků ministrů (MZV, MF, MŽP, MMR, MZe, MO) a představitelé nejdůležitějších podnikatelských reprezentací zastupujících naprostou většinu podnikatelů v ČR (prezident Svazu průmyslu a dopravy ČR, prezident Hospodářské

komory ČR, předseda Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR, předseda Mezinárodní obchodní komory v ČR, předseda představenstva Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR).

Řídící výbor se sešel dne 26. července 2012 na svém prvním zasedání. Schválil **Statut a Jednací řád Řídícího výboru** a odsouhlasil **Akční plán pro export a internacionalizaci**. Druhé zasedání Řídícího výboru se uskutečnilo 24. října 2012. Řídící výbor se většinově shodl na dalším postupu v oblasti diverzifikace českého exportu (mezi zájmové země byla doplněna nově Indonésie) a ve věci budování zahraniční sítě MPO a nových služeb pro exportéry.

Pro naplnění cílů Exportní strategie je klíčové aktivní zapojení nejen zainteresovaných rezortů a institucí, ale především **podnikatelské sféry**, které musí být státní správa kvalitním partnerem. Ekonomická diplomacie, jíž je podpora exportu nedílnou součástí, je nejúspěšnější, je-li založena na **alianci podnikatelů a politiků**. Řídící výbor na svém prvním zasedání proto rozhodl, že **bude vytvořeno 12 projektových týmů** složených z **expertů státní správy a podnikatelské sféry**, kteří budou společně pracovat na realizaci konkrétních opatření k podpoře českého exportu.

Projektové týmy byly ustaveny v září a říjnu 2012 a od této doby pracují na implementaci jednotlivých opatření nové Exportní strategie. V rámci týmů funguje obousměrný dialog, který je klíčový pro realizaci opatření, jež skutečně pomohou našim vývozcům na zahraničních trzích.

K zajištění efektivní spolupráce zainteresovaných institucí uvnitř státu došlo také k vytvoření **řídící a komunikační platformy (projekt č. 8 – Řídící a komunikační platforma)**, v rámci níž jsou řešeny případné problémy a poskytovány důležité informace o procesu implementace Exportní strategie mezi jednotlivými zasedáními Řídícího výboru, a to zástupcům jeho řádných členů a rovněž zástupcům Úřadu vlády ČR, Poslanecké sněmovny PČR, Senátu PČR a Kanceláře prezidenta republiky.

Globální diverzifikace českého exportu

Jedním z nejdůležitějších principů nové Exportní strategie je **definování prioritních a zájmových trhů pro české vývozce a identifikace perspektivních oborů, ve spolupráci s podnikatelskou sférou (projekt č. 3 – Globální diverzifikace exportu)**, na které by se měli exportéři více soustředit, a to i s využitím posílené podpory státu. **Chceme diverzifikovat český vývoz tak, aby byly při zachování stávajících vazeb v EU vytvářeny a rozšiřovány proexportní příležitosti také v dalších zemích.**

Pro zahrnutí jednotlivých zemí mezi prioritní nebo zájmové je především důležité, jaké jsou možnosti odbytu (absorpční schopnost trhů), jejich současná ekonomická prosperita a růstový potenciál.

Proto jsou mezi **12 prioritními zeměmi** takové země jako Brazílie, Rusko, Indie a Čína, jejichž ekonomiky zaznamenávají v současné době největší dynamiku růstu a patří mezi největší světové trhy. Mezi další země této skupiny patří významní a perspektivní obchodní partneři. Jde o Spojené státy americké, Turecko, Ukrajinu, Kazachstán, Mexiko, Srbsko, Vietnam a Irák.

Vedle těchto hlavních prioritních zemí definovalo MPO spolu s podnikatelskou sférou rovněž skupinu **26 zájmových zemí**, které nabízejí významný potenciál pro umístění českých vývozců. Těmito zeměmi jsou Angola, Argentina, Austrálie, Ázerbájdžán, Bělorusko, Egypt, Etiopie, Chile, Ghana, Chorvatsko, Indonésie, Izrael, Japonsko, Jihoafrická republika, Kanada, Kolumbie, Maroko, Moldavsko, Nigérie, Norsko, Peru, Senegal, Singapur, Spojené arabské emiráty, Švýcarsko a Thajsko.

Obchodní vztahy s jednotlivými zeměmi jsou průběžně vyhodnocovány a může tak po dohodě s podnikatelskou sférou docházet k doplnění dalších zemí či jejich vyjmutí. **Na podzim 2012 rozhodl Řídící výbor na žádost podnikatelské sféry o doplnění Indonésie mezi zájmové země.**

V souladu Exportní strategií byly vytvořeny **expertní týmy pro 12 prioritních zemí** a zpracovány **akční plány pro každou prioritní zemi**. Pro výraznější informovanost českých firem, zejména malých a středních podniků, byly připraveny **interaktivní profily všech 12 prioritních zemí**, které obsahují podrobné informace o podmínkách obchodu a podnikání, **akční plány pro jednotlivá teritoria**, reference na vedoucí expertních týmů a on-line odkazy na další informační zdroje. Dále byly vypracovány **interaktivní profily 26 zájmových zemí**, které mají rovněž významný potenciál pro české vývozy. Tyto informace umístilo MPO na svém internetovém portálu **BusinessInfo** (projekt č. 1 – *Centrum sdílených služeb a zpravodajství pro export a projekt č. 3 – Globální diverzifikace exportu*).

V koordinaci mezi státními institucemi a podnikatelskými asociacemi byly **připravovány podnikatelské mise v doprovodu vrcholových představitelů ČR**, které se uskutečnily v rámci státních návštěv představitelů ČR v zahraničí nebo v souvislosti s konáním mezivládních společných výborů a komisí pro hospodářskou spolupráci. **V roce 2012 byly takto uskutečněny podnikatelské mise do 15 zemí mimo EU¹** (z toho 7 prioritních a 1 zájmová země). Byl rovněž vytvořen nový nástroj pro vyhodnocování těchto zahraničních cest – **interní akční plán**.

Důsledné podpoře proexportních zájmů České republiky byla v roce 2012 věnována příprava a průběh zasedání smíšených výborů, smíšených komisí, pracovních skupin a společných mezivládních a mezirezortních orgánů v gesci MPO. **V roce 2012 se uskutečnilo 23 zasedání smíšených orgánů pro hospodářskou spolupráci²** (z toho 8 prioritních a 3 zájmové země).

Dále se uskutečnila **teritoriální setkání, semináře, business fóra a technologické dny**. V rámci těchto proexportně zaměřených aktivit proběhlo v roce 2012 za účasti českých firem celkem **73 akcí** (z toho 26 prioritních a 12 zájmových zemí).

Výsledky zahraničního obchodu ČR za rok 2012 ukazují, že byly vytvořeny předpoklady pro úspěšné nastartování procesu diverzifikace českého vývozu. **Celkový vývoz meziročně stoupl o 6,4 %**. **Vývoz do prioritních a zájmových zemí meziročně stoupl o 20 %** (prioritní země: + 25,5 %; zájmové země: + 11,4 %) a **vývoz do zemí EU meziročně stoupl o 3,5 %**. Podle celoroční statistiky za rok 2012 **poklesl v roce 2012 proti r. 2011 podíl zemí EU na celkovém vývozu ČR z 82,7 % na 80,8 %, podíl prioritních zemí vzrostl z 9,2 % na 11,2 % a podíl zájmových zemí vzrostl z 5,4 % na 5,6 %**. Tyto několikaprocentní změny se mohou zdát jako malé. Je však třeba si uvědomit, že jeden procentní bod v celkovém českém vývozu představuje částku zhruba 30 miliard Kč.

¹ Albánie, Bosna a Hercegovina, Ekvádor, Filipíny, Gruzie, Indie, Irák, Kazachstán, Kolumbie, Makedonie, Mongolsko, Ruská federace (2x), Turecko, Vietnam, Srbsko.

² Alžírsko, Albánie, Bělorusko, Bosna a Hercegovina, Bulharsko, Černá Hora, Indie, IAR, Kazachstán, Moldavsko, Mongolsko, Polsko, Ruská federace (+ 2 regionální - Samarská oblast, Tatarstán), Srbsko, SRN (Bavorsko, Sasko), Turecko, Ukrajina, USA, Uzbekistán, Vietnam.

Zahraniční obchod s prioritními zeměmi za leden - prosinec 2012

Země	OBRAT			VÝVOZ			DOVOZ			BILANCE	
	1-12/2011	1-12/2012	index 12/11	1-12/2011	1-12/2012	index 12/11	1-12/2011	1-12/2012	index 12/11	1-12/2011	1-12/2012
	mil.Kč			mil.Kč			mil.Kč			mil.Kč	
Brazílie	13 995,4	14 964,5	103,5	7 756,2	8 023,8	103,5	6 239,2	6 940,7	111,2	1 517,0	1 083,1
Čína	364 044,8	337 197,8	92,6	29 517,0	32 697,5	110,8	334 527,8	304 500,3	91,0	-305 010,8	-271 802,8
Indie	26 637,8	24 447,9	91,8	15 085,8	12 792,5	84,8	11 552,0	11 655,4	100,9	3 533,8	1 137,1
Irák	1 542,2	2 480,6	160,8	1 539,3	2 480,4	161,1	2,9	0,2	6,9	1 536,4	2 480,2
Kazachstán	15 228,9	17 699,0	116,2	3 779,1	6 789,4	179,7	11 449,8	10 909,6	95,3	-7 670,7	-4 120,2
Mexiko	13 276,3	17 645,9	132,9	6 069,0	9 000,2	148,3	7 207,3	8 645,7	120,0	-1 138,3	354,5
Rusko	235 607,6	275 837,6	117,1	92 647,7	120 534,8	130,1	142 959,9	155 302,8	108,6	-50 312,2	-34 768,0
Srbsko	14 362,2	14 081,9	98,0	9 596,5	9 383,4	97,8	4 765,7	4 698,5	98,6	4 830,8	4 684,9
Turecko	46 898,9	54 926,4	117,1	23 981,6	33 346,1	139,0	22 917,3	21 580,3	94,2	1 064,3	11 765,8
Ukrajina	49 226,0	55 622,9	113,0	24 422,4	33 490,3	137,1	24 803,6	22 132,6	89,2	-381,2	11 357,7
USA	108 274,6	131 471,8	121,4	55 897,1	70 119,1	125,4	52 377,5	61 352,7	117,1	3 519,6	8 766,4
Vietnam	7 432,9	8 426,3	113,4	803,8	1 567,2	195,0	6 629,1	6 859,1	103,5	-5 825,3	-5 291,9
Celkem	896 527,6	954 802,6	106,5	271 095,5	340 224,7	125,5	625 432,1	614 577,9	98,3	-354 336,6	-274 353,2

MPO - odbor řízení exportní strategie

Pramen: ČSÚ (údaje vč.dopočtů)

Zahraniční obchod se zeměmi zájmu mimo EU za leden - prosinec 2012

Země	OBRAT			VÝVOZ			DOVOZ			BILANCE	
	1-12/2011	1-12/2012	index 12/11	1-12/2011	1-12/2012	index 12/11	1-12/2011	1-12/2012	index 12/11	1-12/2011	1-12/2012
	mil.Kč			mil.Kč			mil.Kč			mil.Kč	
Angola	704,6	644,1	91,4	703,5	640,5	91,0	1,1	3,6	327,3	702,4	636,9
Argentina	3 072,3	2 951,1	96,1	1 518,8	1 369,0	90,1	1 553,5	1 582,1	101,8	-34,7	-213,1
Austrálie	10 010,7	13 476,7	134,6	7 221,6	9 999,8	138,5	2 789,1	3 476,9	124,7	4 432,5	6 522,9
Azerbájdžán	33 886,8	34 786,9	102,7	3 338,3	2 763,2	82,8	30 548,5	32 023,7	104,8	-27 210,2	-29 260,5
Bělorusko	8 770,1	11 186,6	127,6	6 170,5	7 883,1	127,8	2 599,6	3 303,5	127,1	3 570,9	4 579,6
Egypt	4 837,6	5 807,4	120,0	3 490,8	4 355,7	124,8	1 346,8	1 451,7	107,8	2 144,0	2 904,0
Etiopie	236,5	245,8	103,9	107,0	110,7	103,5	129,5	135,1	104,3	-22,5	-24,4
Ghana	879,6	791,9	90,0	549,9	463,3	84,3	329,7	328,6	99,7	220,2	134,7
Chile	2 129,3	2 582,9	121,3	1 071,0	1 463,2	136,6	1 058,3	1 119,7	105,8	12,7	343,5
Chorvatsko	12 386,0	12 127,4	97,9	9 129,7	8 927,2	97,8	3 256,3	3 200,2	98,3	5 873,4	5 727,0
Izrael	16 128,4	19 698,7	122,1	11 052,8	14 727,9	133,3	5 075,6	4 970,8	97,9	5 977,2	9 757,1
Japonsko	65 248,7	69 747,0	106,9	10 315,3	13 874,0	134,5	54 933,4	55 873,0	101,7	-44 618,1	-41 999,0
Jižní Afrika	16 742,5	15 170,3	90,6	9 563,4	9 084,1	95,0	7 179,1	6 086,2	84,8	2 384,3	2 997,9
Kanada	8 020,4	8 220,6	102,5	4 605,8	4 970,7	107,9	3 414,6	3 249,9	95,2	1 191,2	1 720,8
Kolumbie	1 344,5	1 453,7	108,1	593,7	743,1	125,2	750,8	710,6	94,6	-157,1	32,5
Maroko	3 845,1	3 796,3	98,7	2 725,5	2 766,6	101,5	1 119,6	1 029,7	92,0	1 605,9	1 736,9
Moldavsko	1 289,0	1 594,2	123,7	1 020,3	1 186,8	116,3	268,7	407,4	151,6	751,6	779,4
Nigérie	1 338,0	1 722,4	128,7	1 294,7	1 390,1	107,4	43,3	332,3	767,4	1 251,4	1 057,8
Norsko	38 687,6	44 810,8	115,8	15 168,6	16 005,3	105,5	23 519,0	28 805,5	122,5	-8 350,4	-12 800,2
Peru	709,6	912,1	128,5	361,9	566,0	156,4	347,7	346,1	99,5	14,2	219,9
Senegal	372,9	399,3	107,1	359,5	391,9	109,0	13,4	7,4	55,2	346,1	384,5
Singapur	19 374,6	18 671,1	96,4	3 215,3	3 953,9	123,0	16 159,3	14 717,2	91,1	-12 944,0	-10 763,3
Spojené Arabské Emiráty	11 996,9	12 872,0	107,3	11 275,7	12 238,1	108,5	721,2	633,9	87,9	10 554,5	11 604,2
Švýcarsko	77 028,1	79 353,1	103,0	48 570,3	50 585,0	104,1	28 457,8	28 768,1	101,1	20 112,5	21 816,9
Thajsko	26 658,3	27 433,8	102,9	2 396,2	3 139,6	131,0	24 262,1	24 294,2	100,1	-21 865,9	-21 154,6
Celkem	365 698,1	390 456,2	106,8	155 820,1	173 598,8	111,4	209 878,0	216 857,4	103,3	-54 057,9	-43 258,6
Celkem prioritní země a země zájmu mimo EU	1 262 225,7	1 345 258,8	106,6	426 915,6	513 823,5	120,4	835 310,1	831 435,3	99,5	-408 394,5	-317 611,8

MPO - odbor řízení exportní strategie

Pramen: ČSÚ (údaje vč.dopočtů)

Plné využití nástrojů Evropské unie k podpoře českého exportu

K otevření trhů třetích zemí našim exportérům může pomoci i společná obchodní politika Evropské unie, v rámci níž se nastavují závazné podmínky pro obchod se zeměmi mimo EU. Chceme aktivněji využívat všech nástrojů, které obchodní politika nabízí, bez ohledu na to, zda se jedná o rámec mnohostranný (Světová obchodní organizace - WTO a další mezinárodní organizace), dvoustranný (dohody o volném obchodu a regionální dohody) či autonomní (systém všeobecných celních preferencí a ochranná opatření). Je také třeba mít na paměti, že pro řadu vývozců jsou

zásadní rovněž dovozy. Pro naše exportéry je klíčový **jednotný vnitřní trh EU**, kde se zaměřujeme na zkvalitňování služeb pro podnikatele, kteří na něm působí nebo se k tomu chystají (*projekt č. 9 – Obchodní politika EU a export na jednotný vnitřní trh*).

V rámci obchodní politiky se MPO soustředí na instrumenty vedoucí k naplnění **specifických cílů Exportní strategie, kterými jsou diverzifikace exportu do zemí mimo EU a posun českých exportérů v hodnotových řetězcích do segmentů a odvětví s vyšší přidanou hodnotou**, a to cestou odstranění překážek v přístupu na nové trhy a zajištěním levných vstupů do výroby.

V oblasti mnohostranného obchodního systému patří mezi zásadní události druhé poloviny roku 2012 **přistoupení Ruské federace a Černé Hory do Světové obchodní organizace (WTO)**, které kromě **snížení celních sazeb** přinese českým firmám i **zprůhlednění prostředí a transparentní obchodní podmínky**. Rusko sníží v důsledku přístupu do WTO průměrné celní sazby u zemědělských výrobků o 2,4 % a u průmyslových výrobků o 2,2 %. V roce 2012 byla rovněž zahájena jednání o **revizi vícestranné Dohody o informačních a komunikačních technologiích (ITA)**, která by měla, cestou snížení nákladů na vstupy a odstraněním celních bariér v některých třetích zemích, **mít pozitivní dopad na rozvoj obchodu a posílení hodnotových řetězců v oblasti ICT**.

Pokud jde o **bilaterální vztahy**, v loňském roce jsme získali první zkušenosti z provádění komplexní dohody o volném obchodu, a to **dohody s Korejskou republikou. Dohoda je prováděna od 1. 7. 2011 a v jejím důsledku došlo za první rok její aplikace k nárůstu obchodu o 89 %. Přitom český vývoz do Koreje vzrostl o 76 %**, a týká se v podstatě všech nejvíce obchodovaných položek. **Na straně dovozu došlo k nárůstu o 91 %, což souvisí zejména s plným náběhem automobilky v Nošovicích**, která rovněž přispívá k českým vývozům do jiných teritorií. **Při sjednávání dohod o volném obchodu je věnována mimořádná pozornost prioritním a zájmovým zemím**. Těsně před zahájením provádění je **dohoda se zeměmi střední Ameriky a dále dohoda s Peru a Kolumbií**. Na jejich základě se počátkem roku 2013 otevře českým firmám řada nových příležitostí, a to jak v oblastech, kde spolupráce již probíhala, tak v oborech zcela nových. Dle předběžných odhadů by například dohoda s Peru a Kolumbií měla vést k **nárůstu českého exportu do těchto zemí o 12 % a k odhadované úspoře našich vývozců na clech ve výši cca 50 mil Kč**. V asijském regionu je zásadním elementem **dokončení jednání se Singapurem, zahájení jednání s Vietnamem a schválení mandátu pro jednání s Japonskem**. Výrazný pozitivní dopad na české exportéry se očekává i u **dohody s Ukrajinou**, která byla parafována v roce 2012, nicméně její podpis a předběžné provádění jsou vázány na politickou situaci.

V roce 2012 byla rovněž přijata **nová pravidla Systému všeobecných celních preferencí (GSP), který nabízí na dovozy surovin či výrobků z vybraných rozvojových zemí nižší či nulová cla**. Touto cestou si mohou čeští podnikatelé zajistit levnější vstupy do výroby.

Ve všech fázích tvorby či uplatňování jednotlivých obchodně politických nástrojů se MPO soustředí na jejich **konzultaci a komunikaci s podnikateli**, a to jak formou seminářů či kulatých stolů, tak i publikováním informací na webových stránkách či v odborných periodikách. V říjnu 2012 proběhl seminář k Dohodě o informačních technologiích (ITA). V listopadu se za účasti zástupce Evropské komise konal kulatý stůl věnovaný důsledkům vstupu Ruska do WTO. V prosinci proběhl kulatý stůl k novým pravidlům Schématu všeobecných preferencí (GSP), jehož záměrem bylo seznámit české firmy se změnami ve fungování schématu.

V rámci **podpory exportu na jednotný vnitřní trh EU** zrealizovalo MPO v roce 2012 řadu opatření zaměřených na **zkvalitňování služeb pro podnikatele působící na vnitřním trhu EU**. Tato opatření naplňují vizi Exportní strategie, neboť při jejich uplatňování dochází k maximálnímu využití synergií jednotlivých činností a ke efektivní koordinaci a spolupráci zainteresovaných subjektů. K těmto opatřením patří zejména projekt **zrychlená procedura pro vnitropodnikově převáděné**

zaměstnance zahraničních investorů. Přínosem projektu je **rychlejší převod vysoce kvalifikovaných a vedoucích pracovníků** (specialistů a manažerů) ze třetích zemí, kteří jsou dočasně vysláni v rámci jejich společnosti do jednotky umístěné v ČR. Od zahájení projektu v únoru 2012 bylo **přijato a kladně vyřízeno téměř 40 žádostí.**

MPO podnikatelům a občanům dále nabízí služby, které jim výrazně ulehčují jejich působení na vnitřním trhu. Jedná se zejména o **služby Jednotného kontaktního místa (JKM), SOLVIT centra a Kontaktního místa pro výrobky (ProCoP).** Tyto tři služby jsou v České republice, na rozdíl od jiných evropských zemí, spojeny v jednotný poradenský systém, takže podnikatelé nemusí složitě vyhledávat, na jaký úřad se v případě problému obrátit.

JKM informuje o podmínkách poskytování služeb v ČR a jiných členských státech a zprostředkovává podání na příslušné úřady v ČR. Hlavním přínosem JKM je možnost **získat všechny potřebné informace a vyřídit veškeré formality související se vstupem do podnikání v oblasti služeb na jednom místě a elektronicky.** Za rok 2012 **JKM odpovědělo 3 793 dotazů podnikatelů a počet návštěvníků JKM na portále Businessinfo.cz se pohyboval okolo 8 600 měsíčně.**

SOLVIT centrum při MPO nabízí českým občanům a podnikatelům možnost **mimosoudně řešit jejich stížnosti na postup českých i zahraničních úřadů,** který je v rozporu s principy volného pohybu zboží, služeb i osob. **Centrum problémy řeší bezplatně, ve lhůtě max. 10 týdnů, a dosahuje přitom 90 % úspěšnosti.** Za rok 2012 české SOLVIT centrum úspěšně vyřídilo 156 stížností.

Kontaktní místo pro výrobky (ProCoP) informuje podnikatele o technických požadavcích, které jsou na výrobky kladeny národními a evropskými předpisy při jejich uvádění na trh v ČR nebo v jiném státě EU. Podnikatelé se zde mimo jiné dozvědí, zda jimi distribuovaný výrobek v ČR podléhá povinnosti předchozího schválení nebo registrace. ProCoP rovněž poskytuje obecné informace o fungování Nařízení o vzájemném uznávání a o uplatňování principu vzájemného uznávání. **Za rok 2012 kontaktní místo ProCoP zodpovědělo 392 dotazů.**

Integrovaná zahraniční síť MPO

K podpoření českých exportérů s jejich exportními aktivitami v prioritních a zájmových teritoriích přistoupilo Ministerstvo průmyslu a obchodu (projekt č. 10 – Optimalizace zahraniční sítě) k vytvoření respektive k restrukturalizaci a optimalizaci stávajících nesourodých struktur do jednotné zahraniční sítě MPO, která vytvoří předpoklady pro nasměrování našeho exportu na perspektivní trhy mimo EU.

S účinností od 1. srpna 2012 vytvořilo MPO sloučením zahraničních kanceláří agentury CzechTrade a CzechInvest **Integrovanou zahraniční síť MPO** čítající **38 kanceláří.** Síť nyní čítá **48 kanceláří** a jejich zaměstnanci jsou kmenovými pracovníky MPO. Integrace a efektivní koordinace kapacit v rámci MPO umožní v následujícím období **zvýšit počet zahraničních kanceláří až na 70 a přitom zajistit provázanost exportu a přílivu zahraničních investic.** Nebude také potřeba vynaložit dodatečné finance ze státního rozpočtu, protože pro budování integrované sítě jsou a budou využity prostředky zevnitř rezortu. **Integrace sleduje** především navýšení kapacity pro exportéry (primárně prioritní a zájmové země), soustředění obchodu a investic na jednom místě, sjednocení marketingu podpory exportu a zahraničních investic, zvýšení kvality servisu pro exportéry, oborovou a teritoriální specializaci, vyšší efektivitu a flexibilitu sítě a zapojení podnikatelských reprezentací.

Harmonogram rozšíření zahraniční sítě MPO:	Počet zahraničních zastoupení MPO	Komentář
Výchozí situace k 1. 8. 2012	38	<i>Sjednocení sítě (CT/CI)</i>
Aktuální stav k 15. 2. 2013	48	<i>Posílení o 10 zastoupení z toho: 7 vysílaných pracovníků v přípravě na výjezd počátkem II. Q 2013</i>
Stav k 31. 3. 2013	57	<i>II. etapa výběrových řízení + integrace 2 kanceláří CEBRE³</i>
Dokončení v II. pololetí 2013	70	<i>Finální posílení sítě MPO</i>

Naprosto zásadní je v tomto směru zpětná vazba od českých firem (event. jejich reprezentací). Tzn. podpůrné struktury (zastoupení) budou a jsou vytvářeny jen tam, kde budou existovat obchodní příležitosti (nebo potenciál, ze kterého tyto příležitosti bude možné generovat) a také bude existovat reálný zájem českých firem o naplňování těchto příležitostí. **K 31. prosinci 2012 zahrnovala zahraniční síť MPO prioritní země** (kromě Iráku, kde je s ohledem na současnou bezpečnostní situaci působení zastoupení, které je mimo struktury zastupitelského úřadu, obtížně představitelné) a zhruba **polovinu zájmových zemí** s tím, že byly provedeny všechny kroky (vytvoření systemizovaných míst, alokace prostředků, výběrová řízení, jednání MPO a MZV apod.), ve spolupráci s hlavními podnikatelskými reprezentacemi, k dalšímu rozšíření sítě v roce 2013. Při rozšiřování sítě je v zájmu efektivního vynakládání prostředků také využívání místních sil (zatím Kanada, Ukrajina, Dánsko, Černá Hora).

Primárním úkolem zahraniční sítě MPO je **zajistit obchodní příležitosti** (poptávku po českém zboží a službách) pro české firmy event. organizovat opatření k vytvoření této poptávky. Mezi další úkoly patří asistence na místě, zpravodajství apod. Současně je zajišťován efektivní, rychlý a interaktivní přenos informací k exportérům. **Bylo dosaženo dohody o vzájemné informovanosti všech subjektů připravujících akce v zahraničí** tj. MPO, MZV, EGAP, ČEB, Svazu průmyslu a dopravy ČR, Hospodářské komory ČR, apod. Probíhají koordinační schůzky tak, aby byly odstraněny duplicity a byla zajištěna synergie a vzájemná komplementarita a kompatibilita všech akcí na podporu exportu. **MPO vede s MZV jednání o novém smluvním zajištění a vazbách zahraniční sítě MPO na zastupitelské úřady ČR v zahraničí. Síť a její pracoviště nejsou paralelní struktura k zastupitelským úřadům. Jejím smyslem je posílit kapacity státu v zahraničí v oblasti podpory exportu, přílivu zahraničních investic a prosazování hospodářských zájmů ČR. Systém respektuje roli zastupitelského úřadu a využívá synergie z toho plynoucí.**

Noví pracovníci zahraniční sítě MPO jsou vybíráni **na základě transparentních výběrových řízení**. První výběrová řízení vyhlásilo MPO koncem října 2012 a následně také proběhla. Výběrová řízení se týkala obsazení nových míst a střídání stávajících míst v síti s přístupem kandidátů doporučených především podnikatelskými reprezentacemi. O výběru kandidátů rozhoduje výběrová komise složená ze zástupců MPO a partnerů z podnikatelské sféry, tzn. Hospodářské komory ČR, Svazu průmyslu a dopravy ČR, Konfederace zaměstnavatelských a podnikatelských svazů ČR a Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR. **Podnikatelům tak budou v této síti pomáhat lidé, které si oni sami vyberou.** Vybraní pracovníci budou až 70 % své pracovní kapacity věnovat obchodu a českým firmám.

³ CEBRE - Česká podnikatelská reprezentace při EU v Bruselu.

Do konce roku 2012 proběhla konsolidace takto sjednocené sítě MPO – jejich systému řízení, financování, výkaznictví, hodnocení, včetně změn a smluvních instrumentů v oblasti personální, finanční, evidence majetku atd.

Řídící výbor odsouhlasil směry dalšího rozšiřování sítě, včetně její restrukturalizace/obnovy specificky zaměřené na oblasti Asie, Středního Východu, Ameriky. MPO zároveň nabídlo MZV součinnost, včetně finanční participace, při znovuootevření zastupitelských úřadů v **Kolumbii a Senegal**u.

MPO jasně deklaruje zájem integrovat zahraniční síť MPO do struktur zastupitelských úřadů a na partnerské bázi spolupracovat s MZV. MPO zcela respektuje, že hlavním představitelem státu v zahraničí je vedoucí zastupitelského úřadu.

Nové služby pro exportéry

MPO dále připravilo **inovovanou nabídku služeb pro exportéry**, která je od 1. ledna 2013 poskytována společně **zahraniční sítí MPO, centrálou CzechTrade a regionálními kontaktními místy** (projekt č. 4 – *Služby pro exportéry* a projekt č. 11 – *Služby zahraniční sítě*).

Portfolio služeb zahrnuje 4 základní oblasti – **poradenství, vzdělávání, informační služby a služby zahraniční sítě MPO**.

Hlavní změna ve struktuře nabízených služeb spočívá v tom, že **služby budou placeny formou paušálů**, na rozdíl od dosavadní hodinové sazby, a nově jsou **rozděleny do 3 typů balíčků**, kterými jsou základní balíček **BASIC** určený pro začínající nebo rozhodující se exportéry. Rozšířenou formu podpory představuje balíček **BUSINESS** vhodný již pro exportující firmy, zahrnující přímé oslovení zahraničních partnerů, organizování obchodních jednání a konzultace. Posledním je balíček **PLUS**, který vyhoví ostatním požadavkům exportérů a nabídne jim služby individuálního a dlouhodobého charakteru, vyžadující asistenci a podporu zástupců zahraniční Obchodní sítě MPO.

Ceny služeb pro exportéry zohledňují velikost firem a významnost teritorií. V zájmu podpory malých a středních podniků byly stanoveny **nižší ceny pro malé a střední podniky a fyzické osoby** a vyšší ceny pro velké firmy. Ceny také reflektují významnost teritorií v souladu s Exportní strategií, tzn., že **nejnižší sazby jsou stanoveny pro služby v prioritních zemích**, čímž dochází k podpoře diverzifikace našeho exportu. **Podstatná část služeb pro exportéry je nabízena zdarma.**

O tom, že, inovovaná **nabídka služeb zaujala exportéry**, svědčí velký zájem firem o letošní **Meeting Point CzechTrade**, kterého se zúčastnilo o 56 % firem více než v roce 2012.

V roce 2012 zrealizovalo **exportní vzdělávání CzechTrade** celkem 44 odborných a teritoriálních seminářů, 5 exportních konferencí a 2 odborné kurzy v Praze a v regionech ČR. Seminářů a kurzů se zúčastnilo 540 účastníků z řad českých firem, exportních konferencí celkem 420 účastníků.

K navrženým opatřením dále patří vytvoření **Exportního klubu CzechTrade**, který umožní firmám rychlejší a snadnější přístup k exportním informacím. Kromě rozšířeného informačního servisu dostanou členové možnost prezentovat se v databázi „Czech Exporters“. Exportní klub bude sloužit zároveň jako **zpětná vazba pro zjišťování spokojenosti** a adekvátnosti služeb státu exportérům.

I nadále bude poskytována exportérům **marketingová podpora v zahraničí**. Jedná se o jednu z nejžádanějších forem podpory státu, která zahrnuje **oficiální účasti ČR na zahraničních veletrzích a výstavách** realizovaných MPO (32 plánovaných akcí na rok 2013) a **zahraniční akce CzechTrade**

(účast na oborových výstavách a veletrzích, cílené zahraniční mise/prezentace českých firem – předpoklad 65 zahraničních akcí v roce 2013). Připravujeme také nový projekt **Specializované veletrhy a výstavy (SVV)**, který by měl být spuštěn od 1. července 2013. Předpokládáme, že se uskuteční cca 30 veletrhů během 2. pololetí roku 2013.

Informace o realizaci projektu SVV za předchozí období, tj. v letech 2009 – 2012:

Realizátor:	Agentura CzechTrade
Finanční prostředky (v Kč):	491 754 900 / 611 128 579 vč. DPH
Veletrhy a výstavy v zahraničí s účastí českých firem:	
Plán:	min. 100 akcí
Realizace:	186 akcí
Počet zúčastněných firem:	
Plán:	1 400 (z toho 200 velkých podniků)
Realizace:	2 833 (z toho 430 velkých podniků)

Program **českých oficiálních účastí** je v souladu s Exportní strategií a cílem diverzifikace exportu **zaměřen zejména na účast firem na veletrzích v prioritních a zájmových zemích**, kde má velký význam společná expozice českých firem zaštitěná státem včetně účasti zástupce MPO. **V roce 2012 bylo zajištěno celkem 30 českých oficiálních účastí na veletrzích v zahraničí, kterých se zúčastnilo 352 firem.** Více než polovina akcí se konala v prioritních zemích. Na základě dotazníkového šetření provedeného projektovými manažery MPO mezi účastníky českých oficiálních účastí byly v roce 2012 v souvislosti s účastí na veletrzích rozpracovány a uzavřeny kontrakty v celkové výši přes 3,8 mld. Kč.

V rámci zajišťování proexportní podpory na veletrzích a výstavách v ČR bylo v roce 2012 **realizováno celkem 21 tuzemských akcí, z toho 11 incomingových misí, 3 workshopy, 6 akcí kombinované formy incoming s workshopem a jedna samostatná prezentace.** Dále byla uskutečněna již tradiční **účast MPO na 54. Mezinárodním strojírenském veletrhu (MSV) v Brně.** Partnerskou zemí MSV byla v roce 2012 vyhlášena **Indie**, kterou na veletrhu zastupovalo 135 firem z různých strojírenských a průmyslových oborů. Čestným hostem pak bylo **Rusko** s účastí 90 firem.

V souvislosti s konáním **XXX. letních olympijských her 2012** byla v Českém domě v Londýně zabezpečena prezentace průmyslových a obchodních aktivit ČR v rámci projektu **"Česká stopa"**.

MPO dále podniká kroky k nastavení **efektivního systému spolupráce a komunikace s exportéry včetně hodnocení a zjišťování zpětné vazby**, mimo jiné za využití portálu **BusinessInfo.cz** a sdíleného informačního rozhraní **IS SINPRO (projekt č. 1 - Centrum sdílených služeb a zpravodajství pro export)**. Kromě provedení analýzy a prioritizace interních požadavků na další rozvoj informačních služeb a aplikací podporujících export byl realizován rovněž průzkum (agenturou STEM/MARK) s cílem získání podnětů i ze strany firem (osloveny byly malé a střední firmy).

V rámci zlepšení technologické úrovně portálu **BusinessInfo.cz** byl v červnu 2012 instalován zcela nový software i hardware, který umožní **lepší propojení s Portálem veřejné správy** a dalšími informačními systémy státní správy a lépe se vyrovná se stále se zvyšující návštěvností a vyšší zátěží. V rámci portálu byly nově vytvořeny tzv. **"interaktivní profily zemí"** - prioritní země, země zájmu a další vybraná teritoria (jedná se o 40 profilů přinášejících akční plány pro jednotlivé země a další významné teritoriální informace). Byly integrovány formuláře do jednotného formátu online **vyplnění PDF s elektronickým podpisem**. Dále byla vytvořena **mobilní verze** portálu pro chytré telefony a tablety umožňující operativní vyhledávání exportních příležitostí. Pro **usnadnění vyhledávání informací** v rámci portálu došlo k vytvoření interního vyhledávače.

V roce 2012 bylo vylepšeno také sdílené informační rozhraní **IS SINPRO**. Došlo k **připojení dalších institucí** (MPO, MZV, ČEB, EGAP, CzechInvest, Hospodářská komora ČR) a **ke zpřehlednění záznamů o komunikaci s klienty** pomocí CRM funkce (databázovou technologií podporovaný proces shromažďování, zpracování a využití informací o zákaznících). K realizaci byly připraveny další moduly pro spolupracující instituce, jejichž vývoj proběhne v prvním pololetí 2013 a podpoří cíl sdílení informací pro podporu exportu. Jako pozitivní se ukázalo propojení IS SINPRO s databází Albertina⁴.

V rámci další **podpory exportního zpravodajství** byla vytvořena specifikace "**Klientské zóny**" v rámci IS SINPRO, jejíž realizace proběhne v prvním pololetí 2013. Jedná se o sdílení datových zdrojů informací o firmách mezi MPO a CzechTrade (analýzy vývoje ekonomiky ČR, analýzy trendů a obchodních příležitostí, zpravodajství z teritorií). V rámci **podpory vzdělávání zaměstnanců proexportních institucí** je připravován portál "**Exportní akademie**" a jednotlivé kurzy s možností e-learningu a dalších forem distančního vzdělávání.

V rámci informačních aktivit počítá MPO i nadále s vydáváním **Exportu v kostce** jako základního informačního materiálu určeného zejména pro firmy začínající s exportem z řad malého a středního podnikání a s činností **Zelené linky pro export**, která poskytuje exportérům účinnou informační asistenci a společně s portálem BusinessInfo.cz slouží jako rozcestník služeb státu pro exportéry. Za celý rok 2012 bylo prostřednictvím Zelené linky zodpovězeno celkem 1 560 dotazů a celkový počet vyřešených dotazů jejím prostřednictvím tak již činí 11 698.

Podpora exportu formou exportního financování a pojištění se státní podporou

Pro vývozce je mimořádně důležité **financování a pojištění se státní podporou** (*projekt č. 5 – Exportní financování a pojištění*). Díky naplňování cílů Exportní strategie se čeští exportéři mohou v daleko větší míře spoléhat na asistenci **České exportní banky (ČEB)** a **Exportní garanční a pojišťovací společnosti (EGAP)**. V rámci žádoucí diversifikace českého exportu, tj. podpory exportu na trzích mimo země EU, vytváří ČEB a EGAP dostatečné limity a kapacity pro země prioritního zájmu, aby zvýšená dostupnost exportního financování a pojištění odpovídala požadavkům českých exportérů. **Cílem je také maximální zapojení komerčních bank do financování českého exportu.**

Předběžné výsledky obchodní činnosti ČEB i EGAP za rok 2012 ukazují, že i v obtížných podmínkách vývoje světové ekonomiky se dařilo českým exportérům dále se prosazovat na zahraničních trzích a že obě tyto společnosti byly vybaveny dostatečnými zdroji k uspokojení potřeb českých vývozců.

Pokud jde o EGAP, rok 2012 je rekordní v dosavadní historii pojišťovny. Bylo uzavřeno celkem 240 nových pojistných smluv v celkovém objemu 72,1 mld. Kč, což představuje překročení podnikatelského záměru o 14 mld. Kč a současně tento výsledek znamenal cca 35,8% meziroční nárůst. Přibližně 71,7 % celkového objemu nově uzavřených pojistných smluv (cca 51,7 mld. Kč) připadalo na rozsáhlé obchodní případy (nad 1 mld. Kč). Předepsané pojistné dosáhlo v roce 2012 výše 2 mld. Kč. Teritoriální struktura odrážela skutečnost, že většina nových pojistných smluv se realizovala do zemí, které patří mezi tradiční trhy českých exportérů a to zejména do Ruské federace (31 %), dalších zemí SNS (23,3 %), Srbska (12 %), Ázerbájdžánu (10 %), Indie (10 %) a Bulharska (8 %). V komoditní struktuře nově pojištěných úvěrů, investic a bankovních záruk převažovala skupina strojů a přepravních zařízení (80,9 %), následovalo pojištění dodávek energetických zařízení (33,4 %) a dopravních prostředků (23,8 %).

⁴ Albertina je databáze firem a institucí - díky sledování všech subjektů s přiděleným IČ obsahuje více než 2,7 mil. záznamů nejen o firmách a podnikatelích z celé ČR.

Podle předběžných výsledků činí objem podepsaných úvěrových smluv v ČEB v roce 2012 cca 26 mld. Kč a je historicky 3. nejvyšší za 17 let činnosti exportní banky. Představuje plnění finančně obchodního plánu banky na 101,9 %. Z hlediska komoditní struktury byl nejvíce podpořen vývoz v oblasti strojírenství (40,5 %), strojů a zařízení k výrobě energie (28,5 %) a dopravních a přepravních prostředků (11 %). Pokud jde o teritoriální členění, v roce 2012 směřovalo cca 57 % exportu do prioritních zemí, nejvíce Ruské federace (39 %), Turecka (16 %) a Ukrajiny (1,5 %).

Ve státním rozpočtu pro rok 2013 je rozpočtováno navýšení pojistných fondů EGAP ve výši 1 mld. Kč. Současně byla navýšena i pojistná kapacita EGAP z nynějších 250 mld. Kč na 270 mld. Kč. Na podporu činnosti ČEB je ve státním rozpočtu na rok 2013 počítáno s částkou 750 mil. Kč. Tato kapacita prostředků ve státním rozpočtu by měla umožnit poskytnout státem podpořené úvěrování poskytované ČEB v plánované výši minimálně 25 mld. Kč a pojištění exportních a investičních úvěrů a záruk ve výši kolem 57 mld. Kč.

V prosinci 2012 byli na základě výsledků transparentního výběrového řízení jmenováni noví generální ředitelé obou společností. Jejich úkolem je v krátké době doplnit obsazení dalších klíčových manažerských pozic s jasně definovanými kompetencemi, aby vedení obou společností bylo plně funkční.

V Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR je v současnosti projednávána novela zákona č. 58/1995 Sb., o pojišťování a financování vývozu se státní podporou, která má zprůchodnit IMU systém (Interest Make-Up System). Jedná se o nový produkt v oblasti exportního financování, který usnadní přístup komerčních bank ke státě podporovanému financování vývozu a který je žádaný zejména u dlouhodobých obchodních případů s prvky projektového financování. Tento nový produkt by měl přispět ke zlepšení obslužnosti českého exportu. Na zavedení IMU systému je ve státním rozpočtu v roce 2013 počítáno s částkou 200 mil. Kč.

Současně je v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR projednávána novela zákona č. 458/2011 Sb., o změně zákonů souvisejících se zřízením jednoho inkasního místa a dalších změnách daňových a pojistných zákonů, která by měla odstranit problém zdanění pojistných plnění z pohledávek poskytnutých bankovním subjektům a pojistných plnění za vyplacenou bankovní záruku poskytnutou nebankovnímu subjektu. Tato problematika byla již upravena zákonem č. 458/2011 Sb., nicméně účinnost právní úpravy byla stanovena až na 1. 1. 2015.

Jedním z cílů Exportní strategie je i zvýšení podílu malých a středních podniků (MSP) na českém exportu. Novým produktem, který by měl tomuto cíli pomoci, jsou garance, které již dnes nabízí ČEB, za úvěr, který poskytne jiná banka pro financování MSP jako subdodavatelů velkých exportérů. Do konce roku 2012 podepsala ČEB dohody o spolupráci v této oblasti s ČSOB, Raiffeisen Bank a GE Money Bank. Dohoda s Českou spořitelnou je již z roku 2011, na jejímž základě ČEB v roce 2012 zrealizovala první obchodní případ v celkovém objemu 1 mil. EUR. Další podporu MSP realizovala exportní banka zprostředkovaným financováním přes faktoringové společnosti. Prostřednictvím faktoringových společností podpořila celkem 104 vývozců z řad MSP. Profinancováno bylo 20 067 pohledávek za 842 zahraničními odběrateli. V roce 2012 bylo podepsáno 20 nových smluv a 15 dodatků v celkové výši 267 mil. Kč. Pokud jde o teritoriální členění vývozců z řad MSP podle objemu financování, připadá největší podíl na Kubu (69,9 %), Srbsko (9,7 %), Německo (8,2 %), Itálii (5,2 %), Francii (4,1 %) a Ruskou federaci (2,6 %).

Neméně důležitou je také otázka zjednodušení a usnadnění přístupu vývozců k exportnímu financování a pojištění. Pro nastavení standardizace procesů a související dokumentace byla ze zástupců ČEB a EGAP vytvořena pracovní skupina, která pravidelně projednává spolupráci obou institucí na konkrétních obchodních případech a zajišťuje harmonizaci požadavků na klienty.

Pokud jde o projekt vlastních **kanceláří ČEB v zahraničí**, je vyhodnocována činnost zastoupení ČEB v Ruské federaci, zvažovány možnosti jejího rozšíření a následně budou vyvozena doporučení pro kanceláře v ostatních zemích. Je řešeno provedení podrobné analýzy přínosů zahraničních kanceláří pro činnost ČEB a podporu exportu celkově a zároveň analýzy právních a technických požadavků a nákladů na založení a provoz kanceláří (prioritně v Turecku). **ČEB dnes také úspěšně využívá služeb zahraniční sítě MPO.**

V souvislosti s požadavkem na exportní financování a pojištění velkých obchodních případů se státní podporou v řádu desítek miliard Kč je nutno do budoucna nastavit procesní mechanismus finančního zajištění ze státního rozpočtu tak, aby v případě problémů v realizaci projektů nedošlo k ohrožení finanční stability a samotné existence těchto státních společností, poskytujících financování a pojištění. Nastavení procesního modelu financování a pojišťování nadlimitních projektů se státní podporou bude zřejmě vyžadovat legislativní změnu stávající hmotné právní úpravy tak, aby EGAP mohl pojišťovat projekty velkého rozsahu ve zvláštním režimu se sníženou potřebou tvorby pojistných fondů.

Jako pilotní projekt připravují ČEB a EGAP podmínky pro financování a pojištění II. části výstavby paroplynové elektrárny kombinovaného cyklu v iráckém Erbilu. Dodavatelem projektu na klíč má být společný podnik PSG-International, a.s. a turecké firmy Renaissance. **Jedná se o projekt v hodnotě cca 500 mil. USD,** který je prvním velkým projektem ČR v Iráku v oblasti energetiky. **Podíl českých dodávek představuje více než 70 % z hodnoty kontraktu a zapojení cca 35 českých dodavatelů technologií, což je asi 1 800 pracovních míst.** Vzhledem k tomu, že se jedná o významný projekt velkého rozsahu, vláda by měla přijmout politické rozhodnutí ohledně jeho realizace.

K řízení a koordinování exportní politiky v oblasti financování a pojištění vývozu se státní podporou byla na půdorysu *pracovního týmu k projektu č. 5* **ustanovena Platforma exportního financování**, jejímž cílem je informovat zúčastněné subjekty o připravovaných konkrétních záměrech státní správy a na druhé straně projednávat a řešit záležitosti podnikatelských subjektů včetně komerčních bank.

Mezinárodní zdroje financování a rozvojová spolupráce

V rámci Exportní strategie ČR je kladen důraz i na zapojení domácích firem (především exportérů) na **realizaci projektů zahraniční rozvojové spolupráce i na realizaci konkrétních projektů financovaných z mezinárodních zdrojů v rozvojových zemích a zemích s tranzitivní ekonomikou (projekt č. 6 – Mezinárodní zdroje financování a rozvojová spolupráce).**

ČR každoročně vydává na rozvojovou a humanitární pomoc nebo ve formě příspěvků odvádí do rozpočtu mezinárodních rozvojových organizací a EU (včetně EDF⁵) poměrně velký objem prostředků. Problémem však je, že se dlouhodobě nedaří významněji zvyšovat podíl domácích firem na realizaci projektů právě v rozvojových zemích a zemích s tranzitivní ekonomikou⁶. Reference českých firem jsou přitom v těchto zemích často velmi dobré, ale **ČR zatím neumí tento svůj potenciál využít. Hlavním cílem tohoto projektu je tento stav změnit.**

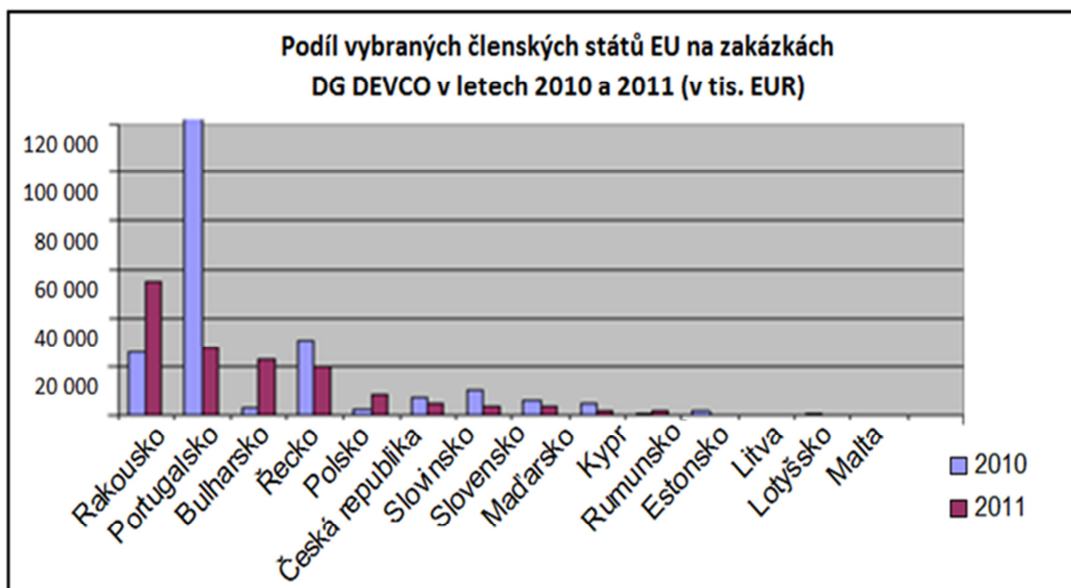
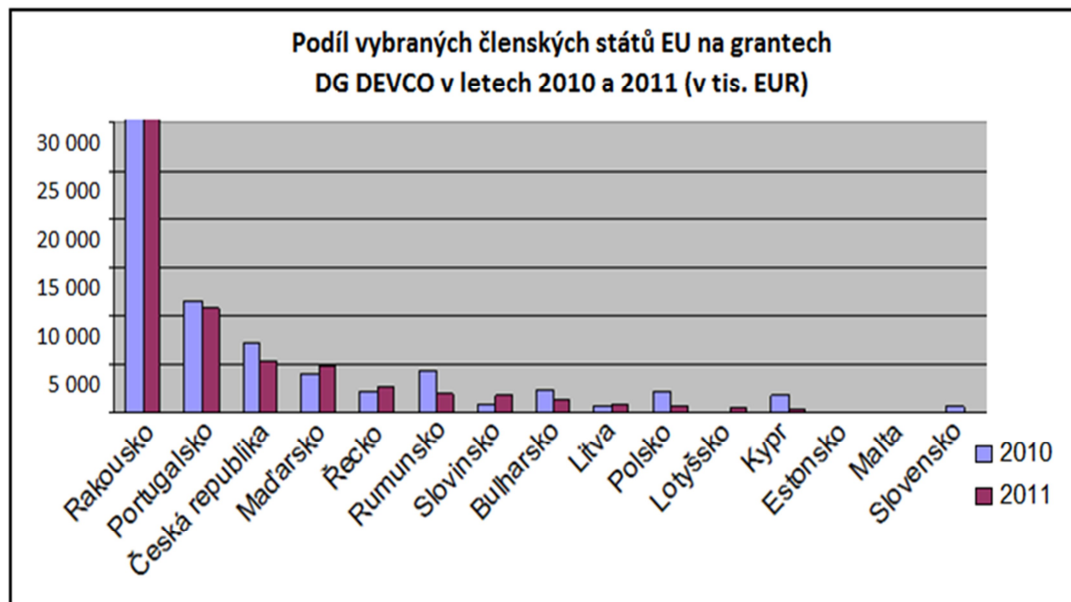
Za úspěch, kterého dosáhlo MPO ve spolupráci s MZV, lze označit **přijetí Strategie mnohostranné rozvojové spolupráce ČR na léta 2013 až 2017** (usnesení vlády ČR ze dne 6. února 2013 č. 90), která se vůbec poprvé po vstupu ČR do EU zabývá nejen uplatněním českých zástupců a odborníků ve strukturách mezinárodních organizací, ale právě i efektivitou poskytované pomoci do zahraničí z pohledu soukromého sektoru. V roce 2012 **proběhlo mimo jiné i vyhodnocení úspěšnosti**

⁵ EDF - Evropský rozvojový fond - stojí mimo rozpočet EU a jsou z něho na základě příspěvků členských států financovány projekty v nejchudších zemích Afriky, Karibiku a Tichomoří.

⁶ Počet úspěšně realizovaných projektů v tranzitivních a rozvojových zemích má přímý dopad i na žádoucí diverzifikaci českého exportu.

českých subjektů při získávání grantů a zakázek organizovaných v rozvojových zemích ze strany EU (viz následující tabulky). MPO bude ve sledování toho, na co směřují prostředky určené na rozvojovou spolupráci (a to včetně prostředků v rámci mezinárodních finančních institucí v gesci MF) rozhodně pokračovat.

Podíl vybraných členských zemí EU na zakázkách a grantech DG DEVCO⁷ (Úřad EuropeAid) v letech 2010 a 2011:

ČR patří ve srovnání s členskými státy, které vstoupily do EU v roce 2004 a později, mezi úspěšnější země z pohledu svého podílu na realizaci rozvojových projektů zadávaných úřadem EuropeAid, přičemž vykazuje dobré výsledky, pokud jde o granty. V případě zakázek a souvisejících potřeb firem pořadí zemí ukazuje, že v ČR existují v tomto ohledu značné rezervy, a to i ve srovnání s podobně bohatými státy.

⁷ DG DEVCO - Generální ředitelství Evropské komise pro rozvoj a spolupráci.

V rámci **programu Aid for Trade⁸** bylo v roce 2012 **realizováno 7 projektů**. Tyto projekty byly směřovány do států, které patří k prioritním z hlediska **zahraniční rozvojové spolupráce ČR**. Celková výše prostředků alokovaných ze státního rozpočtu na tyto projekty činila **5 mil. Kč**. Úhrnná částka, která byla vyčerpána, pak činila **4,64 mil. Kč**. Konkrétně se jednalo o jeden projekt zaměřený na ekologii v **Bosně a Hercegovině**, dva projekty (projekt ve vodohospodářství a projekt na podporu malého a středního podnikání) v **Etiopii**, jeden projekt ve vodohospodářství v **Moldavsku**, jeden projekt na rozvoj obchodu v **Srbsku** a dva projekty (projekt zaměřený na energetiku a projekt na podporu malého a středního podnikání) v **Mongolsku**.

V roce 2012 byly rovněž na základě usnesení vlády č. 407 ze dne 2. června 2011 **dokončovány projekty** v oblasti pitné vody v **Srbsku** a na **Filipínách**, jeden projekt zaměřený na ekologii v **Albánii** a jeden projekt zaměřený na využívání nerostných surovin (v oblasti stavebního průmyslu) v **Mali** v souhrnné výši **8,12 mil. Kč**. Ve všech případech byla zvláštní pozornost věnována přenosu technologií a zejména výměně zkušeností, na jejichž základě je možné výsledky těchto projektů nabídnout zahraničním partnerům nebo i přímo českým subjektům ke komerčnímu využití.

Důležitá je pro nás také internacionalizace podnikání obecně včetně podpory malých a středních podniků. Konkrétním krokem, který v této souvislosti navrhuje MPO v rámci Exportní strategie, je **založení České rozvojové finanční instituce⁹**. Tato instituce by měla být jako dceřiná společnost ČEB schopna **pokrýt potřeby českých firem, které při vstupu na trhy rozvojových a tranzitivních zemí řeší** vedle zvýšených rizik **často i nedostatečně funkční podnikatelské prostředí, nízkou míru investic** (do svých oborů) **v cílových zemích a i jejich přímou** (celkovou) **závislost na rozvojové pomoci**, která však (vyjma těch největších donorů) vykazuje jen velmi slabou komerční návaznost.

Podpora a rozvoj soukromého podnikání v zemích mimo EU a EHP se tak ukazují jako správná cesta, což potvrzují i konzultace MPO se zástupci Hospodářské komory ČR a Svazu průmyslu a dopravy ČR. **Daný záměr je plně v souladu s tím, jak k rozvojovým zemím pozvolna mění svůj přístup i ostatní vyspělé země.**

V roce 2012 byl zaznamenán pokrok ve spolupráci s **Platformou podnikatelů pro zahraniční rozvojovou spolupráci** při Svazu průmyslu a dopravy ČR, pokud jde o informování širší podnikatelské veřejnosti o rizicích pro exportéry při vstupech na zahraniční trhy a způsobech jak jim čelit, a s **Enterprise Europe Network ČR¹⁰**, nejen pokud jde o transfery technologií a know-how, ale i pokud jde o zcela **adresný přenos konkrétních podnikatelských příležitostí**, které českým exportérům mezinárodní spolupráce a nadnárodní projekty jako takové přináší a budou přinášet.

⁸ Program Aid for Trade (Pomoc na podporu obchodu) je součástí české zahraniční rozvojové spolupráce, jehož gestorem je MPO. V rámci programu Aid for Trade jsou realizovány relativně menší projekty s dobou trvání do 1 roku. Smyslem je pomoc rozvojovým zemím začlenit se lépe do mezinárodního obchodního systému a efektivněji využívat obchod v zájmu snižování chudoby. Podstatou těchto projektů je dále přenos zkušeností, informací, know-how a přednášek na odborná témata, s cílem pomoci partnerským státům při usnadňování obchodu, pomoc státní administrativě při formulování a implementaci pravidel domácího trhu, odstraňování administrativních bariér, podpora podnikatelského klimatu, rozvoj tržních institucí včetně finančního sektoru atd.

⁹ K jejímu založení je nicméně v ČR zapotřebí změnit současnou platnou legislativu (především zákon č. 58/1995 Sb., o financování a pojišťování se státní podporou).

¹⁰ Enterprise Europe Network působí v 56 zemích světa. V ČR je zastoupena konsorciem jedenácti partnerů koordinovaném Technologickým centrem AV ČR a je financována Evropskou unií z Rámcového programu EU pro konkurenceschopnost a inovace a MPO. Poskytuje odborné služby zaměřené na podporu a zvyšování konkurenceschopnosti především malých a středních podniků. Aktivita sítě zahrnují odborné poradenství pro podnikatele a informace o jednotném evropském trhu, asistenci při mezinárodním technologickém transferu, podporu při vyhledávání zahraničních obchodních kontaktů či projektových partnerů pro mezinárodní spolupráci ve výzkumu a vývoji. Síť také nabízí konzultace k ochraně duševního vlastnictví.

Investice a inovace pro export zboží a služeb

Pro český export je nezastupitelná role zahraničních investorů, protože v sobě většinou spojují na jedné straně investice realizované v ČR a na straně druhé export produktů za hranice naší země (*projekt č. 12 – Investice a inovace pro export zboží a služeb*). Ačkoliv agentura **CzechInvest** není primárně zaměřena na podporu exportu, její role je v této oblasti zásadní. **Klienti agentury CzechInvest tvořili většinu z dvaceti největších exportérů v ČR pro roky 2011 a 2012.** Programy a projekty agentury CzechInvest, jako jsou například **investiční pobídky, program Marketing (Operační program Podnikání a inovace -OPPI), GESHER/MOST** nebo **CzechAccelerator 2011 – 2014**, navíc pozitivně působí na rozvoj stávajících českých firem, které stále častěji nacházejí obchodní příležitosti v cizině.

V roce 2011 se mezi prvními dvaceti největšími exportéry roku umístilo 85 % podniků (17 z 20), kterým agentura CzechInvest poskytla své služby. Jedná se z velké části o expanze nebo nové investiční projekty na českém trhu již etablovaných zahraničních společností. Také v krajském hodnocení Exportér roku 2011 se ve 12 krajích umístily na prvních místech firmy, které agentura CzechInvest podpořila svými službami. Ve většině případů se jedná o zahraniční investory. **Podobných výsledků bylo dosaženo i v roce 2012, kdy 15 z 20 největších exportérů využilo služeb CzechInvest** a ve 12 ze 14 krajů se stejně jako v roce 2011 na předních místech v hodnocení Exportér roku umístily firmy spolupracující s CzechInvest.

V roce 2012 přijala agentura CzechInvest **48 záměrů na čerpání investičních pobídek**, z nichž převážná část (**41**) byla zpracována po novelizaci zákona o investičních pobídkách v červenci 2012. Ve **39 případech se jednalo o expanzi stávajících firem.** Přijaté investiční záměry roku 2012 představují **20 miliard Kč a téměř 5 500 nových pracovních míst.** Nejvíce investičních záměrů podaných v roce 2012 spadá do sektoru **automobilového průmyslu, plastikářského a gumárenského sektoru a do strojírenství a kovodělného průmyslu**, což jsou proexportně zaměřené sektory.

Program **Marketing (OPPI)** je zaměřený na rozvoj aktivit českých exportérů na zahraničních trzích a zvýšení využití exportních příležitostí, které na světovém trhu existují. V rámci programu je podporováno např. získávání marketingových informací v souvislosti se vstupem na zahraniční trhy, tvorba studií vstupu na tyto trhy, prezentace podniku na veletrzích a výstavách v zahraničí a s tím související tvorba propagačních materiálů. **V roce 2011 bylo učiněno 93 rozhodnutí o poskytnutí dotace v částce 100 527 348 Kč. V roce 2012 to již bylo 225 rozhodnutí o poskytnutí dotace v částce 240 834 244 Kč (značný nárůst proti 2011).**

V rámci podpory **internacionalizace českých podniků, inovací a výzkumu a vývoje** došlo k realizaci několika projektů. Jedná se např. o projekt **GESHER/MOST**, v rámci jehož 4 výzev bylo podpořeno **6 firem/institucí.** Cílem projektu je vývoj konkurenceschopného produktu s exportním potenciálem, získání dalších kontaktů a zkušeností a internacionalizace firem. Dalším projektem je **projekt CzechAccelerator 2011 – 2014**, jehož 4 výzev se zúčastnilo **28 společností**, z nichž 5 právě absolvuje svůj pobyt v jednotlivých destinacích (západní nebo východní pobřeží USA, Singapur, Izrael nebo Švýcarsko). Pilotního projektu se zúčastnilo **10 firem.** Výsledkem projektu je, že bylo uzavřeno **11 strategických (technologických) partnerství a 15 obchodních partnerství**, přičemž další jsou v jednání. **Byly podány 4 patentové přihlášky či přihlášky na ochranu duševního vlastnictví a bylo založeno 5 poboček v zahraničí.** Mezi velké úspěchy také patří to, že účastníka pilotního projektu, společnost **Cognitive Security**, koupil síťový gigant CISCO a společnost **Corinth** začala spolupracovat se společností Microsoft.

Podpora regionálních exportních aktivit a one-stop-shop pro export

V oblasti **podpory regionálních exportních aktivit** spolupracuje MPO především s Hospodářskou komorou ČR a Svazem průmyslu a dopravy ČR (*projekt č. 7 – Klastry a proexportní iniciativy samospráv*). Specifická pozornost je také věnována nastavení spolupráce s krajskými samosprávami. **Kraje byly přímo vyzvány k prohloubení spolupráce v oblasti podpory exportu** např. formou regionálních exportních klubů. Projekt předjímá vznik regionálních či krajských rad pro rozvoj a podporu exportu, které lépe a rychleji zpřístupní firmám informace o často již běžících formách mezinárodní spolupráce krajů, měst, vysokých škol apod. Úroveň mezinárodního zapojení krajů a internacionalizace v nich působících firem je velmi různorodá. Smyslem projektu je tak mj. nabídnout úspěšná řešení a organizačně napomoci v jejich rozšíření i do méně úspěšných regionů. V rámci regionálních aktivit je pro MPO také velice důležitá podpora **oborových aliancí a klastrů¹¹**, do kterých jsou převážně zapojeny inovativní firmy, které mají potenciál uspět i na zahraničních trzích. Klastry jsou v ČR finančně podporovány ze strukturálních fondů EU prostřednictvím agentury CzechInvest. V současné době existuje v ČR asi **60 klastrových iniciativ** v různých fázích vývoje.

V září a říjnu 2012 uspořádalo MPO společně Hospodářskou komorou ČR **7 exportních seminářů**, což byly regionální akce na podporu českých exportérů (semináře se konaly v následujících městech: Brno, Zlín, Ostrava, České Budějovice, Jihlava, Pardubice a Liberec) s celkovou účastí **více než 300 exportérů**. Tyto semináře navázaly na podobnou propagační akci na úrovni krajů, která proběhla v roce 2011. Cílem tohoto projektu bylo prostřednictvím regionálních seminářů informovat české podnikatele o možnostech vývozu do zahraničí, nových službách státu, přispět ke zvýšení konkurenceschopnosti malých a středních firem a podpořit je v jejich úsilí o uplatnění na zahraničních trzích. Celý projekt seriálu exportních seminářů vyvrcholil dne 15. listopadu 2012 **Exportní konferencí v Praze**, na které přední čeští odborníci, zástupci státu i podnikatelské veřejnosti, mj. i na základě poznatků nasbíraných ze série exportních seminářů v regionech, zhodnotili stav a perspektivy českého exportu.

Dne 20. prosince 2012 přijala vláda ČR **opatření pro zlepšení podmínek rozvoje hospodářství, podporu podnikání a zaměstnanosti** (viz usnesení vlády ČR ze dne 20. prosince 2012 č. 936). Na základě tohoto úkolu mají být vytvořena kontaktní místa nabízející exportérům služby státu v regionech tzv. **"one-stop-shop pro export"**.

MPO ve spolupráci s Mezinárodní obchodní komorou v ČR uspořádalo 20. prosince 2012 **kulatý stůl k problematice one-stop-shop**. Kulatého stolu se zúčastnili zástupci zainteresovaných rezortů a institucí a zástupci podnikatelské sféry. **MPO navrhlo propojit tento vládní úkol s projektem Exportní strategie "Informační one-stop-shop" (projekt č. 2 – Informační one-stop-shop)**. Všechny zúčastněné strany byly vyzvány ke spolupráci v rámci realizace tohoto projektu s cílem snížení administrativní zátěže pro exportéry a zefektivnění (tam kde je to možné i elektronizaci) systémů. Hlavním úkolem projektu je rozšířit a přiblížit síť konkrétních jednotných míst poskytujících služby vládních institucí českým podnikatelům a exportérům, poskytované služby sloučit a efektivně propagovat (zásadní je dobrý marketing). Mezi těmito službami by mělo nově být (mimo již poskytované služby MPO, CzechInvest, CzechTrade regionálními kanceláři) např. vydávání certifikátů o původu zboží, vydávání licencí, celní procedury a informace o omezeních vyplývajících z legislativy jiných zemí.

Od roku 2012 jsou postupně soustředěny některé informační služby pro exportéry v rámci **regionálních kanceláří agentury CzechInvest (RK CI)**. Jedná se především o poskytování informací o exportním financování (je řešeno memorandum o spolupráci mezi agenturou CzechInvest

¹¹ Klastř je soubor regionálně propojených společností (podnikatelů) a přidružených institucí a organizací – zejména institucí terciárního vzdělávání (vysokých škol, vyšších odborných škol) – jejichž vazby mají potenciál k upevnění a zvýšení jejich konkurenceschopnosti.

a společnostmi ČEB a EGAP). **Od dubna 2013 bude zahájen výkon služeb tzv. regionálních exportních míst (REM) také v rámci RK CI. Tyto kanceláře (v současnosti jako jediné regionální kontaktní místa přímo spadající do gesce MPO) tak budou zastřešovat informační rovinu služeb v rámci projektu one-stop-shop.** V současnosti je připravován výzkum mezi českými firmami, kterým by měly být zjištěny potřeby a překážky, které doprovází jejich exportní činnosti. Cílem dotazníku je získat poznatky ohledně aktuálních tarifních, netarifních či administrativních překážek českých exportérů, které vyplývají z legislativy ČR a také zemí importu. Následně bude provedena analýza možností regulace těchto bariér formou jejich případného úplného zrušení nebo snížením byrokratických postupů při jejich vyřizování. V průběhu roku 2013 **bude také spuštěn webový rozcestník pro exportéry**, který bude interaktivně spojovat relevantní informace o potřebách exportérů (informace od REM) a exportních příležitostech (informace od zahraniční sítě MPO).

X

X

X